

Jan Olof Olsson

Årsklass 39

Bonniers, 1956, Omslag Claes Bäckström

Söndagen den 23 augusti 1931 börjar denna roman med att en pojke klättrar in över planket till Kostadion i Stockholm för att se Harry Persson boxas mot Otto von Porat. Sista kapitlet utspelas den 6 december 1939, när samme pojke gömmer sig i ridhuset på ett Norrlandsregemente för att slippa mobiliseras och komma till finska gränsen.

Mellan dessa data växer och mognar den Stockholmspojke, som är romanens huvudperson. Han går i skola, leker med kamrater, distribuerar tidningar och strövar i 30-talets svenska huvudstad, här återuppbyggd av tusentals pricksäkert iakttagna detaljer. Men det är inte flanörernas Stockholm, utan en jättestor, obeveklig stenstad som sluter sig kring honom. Det skramlar från mjölkmagasinen och kragknapparna lyser gula i gathörnen när männen samlas till gåsmarschen mot idrottsläktarna. Han går på nazistmöten och gangsterfilmer, upphetsad av löftena om våld, men drömmen och målet i hans värld är flickorna, som han jagar på Brunnsvikens is, drar omkring med i utkanterna eller står handfallen och vanmäktig inför om vårkvällarna. De själva, liksom kläderna de bar, idealen de följde och melodierna de sjöng är skildrade med samma mästerliga berättarkonst.

Jan Olof Olsson har redan ett stort namn som reporter i Dagens Nyheter och som författare av böcker från England, Amerika och Danmark. Här gör han sin skönlitterära debut med en roman som står alldeles för sig själv i modern svensk litteratur genom sin originella behandling av ämnet. Genom sin blandning av vemod, humor, sakkunskap och inlevelse har den blivit en bok att läsa och älska, inte bara för den som upplevde trettioalet.

